

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ КОРИСТУВАЧІВ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кішак Т.С., к. с.-г. н., заступник директора з наукової та організаційної роботи,

Сідько Л.К., головний бібліограф інформаційно-бібліографічного відділу

Наукова бібліотека Національного університету біоресурсів і природокористування України (НУБіП України)

Інформатизація суспільства, що активно відбувається в усьому світі, викликає необхідність значного підвищення інформаційної культури особистості. Адже кожна цивілізована країна зацікавлена в мудрих людях, висококваліфікованих і духовно багатих громадянах, повинна дбати про творчий потенціал суспільства взагалі і кожної людини зокрема, створювати всі можливості для їх інтелектуального розвитку, застосування набутих знань і здібностей.

На сьогодні існує багато визначень поняття «інформаційна культура», однак найбільш розповсюдженим є розуміння інформаційної культури як системи знань і навичок відповідно формувати потребу в інформації, здійснювати пошук необхідної інформації в традиційному та автоматизованому режимі в усій сукупності інформаційних ресурсів, вміння відбирати, оцінювати, зберігати і створювати якісно нову інформацію.

Рівень інформаційної культури впливає на успішність життєдіяльності особистості та розширює свободу дій людини. Найбільш важливим та плідним з точки зору опанування інформаційної культури спеціаліста є період навчання у ВНЗ. Важливим фактором виховання інформаційної грамотності студентів є діяльність бібліотек

ВНЗ. Адже вузівська бібліотека є інформаційною основою навчально-педагогічного процесу, тією творчою лабораторією, від ресурсів і послуг якої значною мірою залежить якість і зміст навчання та наукових досліджень.

Сучасний студент краще володіє комп'ютером, ніж бібліографічними знаннями. Однак йому як правило важко зорієнтуватись у тому потоці інформації, що доступний через мережу Інтернет, а тим більше оцінити і відібрати необхідний матеріал. Що ж стосується бібліографічних знань, то рівень оволодіння ними у студента в більшості випадків досить низький. Він майже зовсім не орієнтується у пошуку інформації як в картковому, так і в електронному каталозі.

Саме тому перед бібліотеками постало завдання навчити студентів користуватися довідково-пошуковим апаратом бібліотеки (картковим й електронним каталогами) та сучасними комп'ютерними технологіями.

Наукова бібліотека Національного університету біоресурсів і природокористування України приділяє велику увагу формуванню інформаційної культури користувачів. У 2009 році працівниками інформаційно-бібліографічного відділу була складена програма проведення занять за дисципліною «Інформаційна культура» для студентів першого курсу. Вона передбачала проведення лекційних (2 год) і практичних занять (4 год). План лекційних занять включав розгляд таких питань:

- наукова бібліотека НУБіП України, її структура, філіали;
- правила користування науковою бібліотекою НУБіП України;
- система бібліотечних каталогів і картотек;
- алфавітний та систематичний каталоги, їх призначення і структура, принципи організації;
- алфавітно-предметний покажчик – «ключ» до систематичного каталогу;

- знайомство з роботою залу електронних ресурсів, електронним каталогом та його базами даних.

План практичних занять включає:

Практичне заняття № 1.

- пошук документів в алфавітному каталозі книг;
- пошук і визначення індексу теми за допомогою алфавітно-предметного покажчика до систематичного каталогу;
- тематичний пошук в систематичному каталозі;
- оформлення бібліографічного опису використаної літератури згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання»;
- оформлення читацької вимоги на документ.

Практичне заняття № 2.

- Пошук документів в електронному каталозі (за автором і ключовими словами);
- ознайомлення з сайтом наукової бібліотеки НУБіП України (пошук документів у електронному каталозі через Web-інтерфейс, повнотекстових баз даних AGORA, URAN, знайомство з бібліографічними покажчиками в електронному вигляді);
- доступ до внутрішніх локальних ресурсів університету – сайтів НУБіПУ, інституційного репозиторію магістерських робіт, on-line енциклопедії AgroWiki.

Перше практичне заняття проходить у каталожній залі біля довідково-пошукового апарату бібліотеки, друге – у залі електронних ресурсів. Зал електронних ресурсів розпочав свою роботу у листопаді 2008 року. Основне його призначення – це робота з ресурсами університетської мережі, у т.ч. з порталом НУБіПУ; бібліотечними ресурсами, Інтернет-ресурсами бібліотек України і світу;

офіційними, науковими, фаховими ресурсами мережі Інтернет; Інтернет-ресурсами FAO, порталами доступу до баз повнотекстових документів науково-дослідницького спрямування. Користувачами залу електронних ресурсів є студенти ОКР «Магістр», аспіранти, докторанти, викладачі та співробітники НУБіП України. До їх послуг тут 17 комп'ютерних робочих місць з доступом до локальних зовнішніх і внутрішніх локальних ресурсів бібліотеки і університету, а також до мережі Інтернет. У залі постійно чергують бібліотекарі, які при необхідності допомагають користувачам при пошуку документів, розповідають про внутрішні та зовнішні електронні ресурси, доступ до яких надає наукова бібліотека.

Окрім проведення занять з «Інформаційної культури», працівники інформаційно-бібліографічного відділу бібліотеки проводять масові заходи, такі як: «День магістра», «День дипломника», «День аспіранта», «День інформації», надають користувачам довідки в традиційному та автоматизованому режимі. Проводиться також опитування (анкетування) користувачів, що спрямоване з'ясувати, чи вміє студент здійснювати пошук в картковому та електронному вигляді, чи користується він допомогою чергового бібліотекаря при цьому, чи вміє він користуватися інформаційними ресурсами, що доступні через мережу Інтернет, адже основна функція бібліотеки – це задоволення інформаційних запитів користувачів.

У підсумку, слід відзначити, що наукова бібліотека Національного університету біоресурсів і природокористування України приділяє значну увагу формуванню інформаційної культури користувачів, а навчання студентів цьому напрямку стає одним з першочергових завдань бібліотеки

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Николаенко Н. Вузовские библиотеки в условиях реформирования высшего образования / Н. Николаенко, В. Сосипатрова // Бібліотечний форум України. – 2008. – № 3 (21). – С. 28-32.

2. Кислюк Л. Аналіз структури та ступеня впровадження електронних ресурсів і баз даних бібліотек вищих навчальних закладів України / Л. Кислюк // Вісник книжкової палати. – 2009. – №3. – С. 28-31.

3. Бичко О. М. Формування інформаційної культури користувачів в умовах автоматизації бібліотеки Технологічного університету Поділля / Трансформація ролі бібліотек в інформаційному суспільстві : матеріали науково-практичної конференції, присвяченої 40-річчю бібліотеки Технологічного університету Поділля: 15-16 жовтня 2002 року / М-во освіти і науки України, Технол. ун-т Поділля. - Хмельницький : ТУП, 2003. – С. 54-59.